Windverkenning RES Alblasserwaard

Beantwoording van de vragen gesteld tijdens het participatieproces

Uitvoeringsteam RES Alblasserwaard
5 juni 2024

Alblasserwaard
RES Regionale Energie Strategie

Inhoudsopgave

Inleiding 3

Uitgangspunten en normen 4

Kennisvragen en onderzoek 9

Besluitvorming 15

Rol provincie 18

RES-opgave 20

Avelingen 25

Commerciële belangen en profijt inwoners 27

Participatie-aanpak 30

Zoekgebieden 39

Locatie J 39

Locatie K 40

Locatie L2 41

Locatie O 41

Locatie S 42

Inleiding

Tijdens het participatieproces zijn veel vragen gesteld aan de ambtelijke RES-organisatie. Deze vragen, en de antwoorden, zijn opgenomen in dit groeidocument. Een groeidocument, omdat het gedurende het proces steeds is aangevuld met nieuwe vragen en bijbehorende antwoorden.

De vragen in dit document zijn beantwoord door het ambtelijke team van de windverkenning RES Alblasserwaard, andere ambtenaren van beide gemeenten, ambtenaren van de provincie Zuid-Holland, Public Mediation, Populytics en Arcadis.

Betekenis kleuren

Op 4 en 5 maart en 8 april 2024 zijn door de gemeente Molenlanden en de gemeente Gorinchem bijeenkomsten georganiseerd voor de werkgroepen en de klankbordgroep die een actieve rol speelden in het participatieproces. Tijdens deze bijeenkomsten zijn veel vragen gesteld. De eerste versie van dit document is gemaakt na deze bijeenkomsten van 4 en 5 maart. De vragen en antwoorden uit deze versie zijn zwart gedrukt in dit document.

De vragen die tijdens een extra bijeenkomst van de werkgroepen en de klankbordgroep op 8 april zijn gesteld, zijn ingevoegd in dit document. Ook enkele vragen die ons in deze periode via de email bereikt hebben zijn toegevoegd. Er is toen een tweede versie gepubliceerd (12 april). Alle vragen en antwoorden die nieuw waren in deze tweede versie zijn in blauw weergegeven.

Na het verschijnen van de tweede versie hebben ons nieuwe vragen bereikt. Deze nieuwe vragen en antwoorden zijn in paars weergegeven.

Categorieën

Voor de overzichtelijkheid zijn vragen en antwoorden die gaan over hetzelfde onderwerp bij elkaar gezet. Zo wordt stilgestaan bij de volgende onderwerpen:

- Uitgangspunten en normen
- Kennisvragen en onderzoek
- Besluitvorming
- Rol provincie
- RES-opgave
- Avelingen
- Commerciële belangen en profijt inwoners
- Participatie-aanpak
- Zoekgebieden

Uitgangspunten en normen

1. Wat zijn de randvoorwaarden geweest bij de keuzes voor locaties?

- ***Hoe is de longlist tot stand gekomen?***
- ***Hoe is de shortlist vastgesteld? (Denk aan criteria)***

De gemeenteraden van Molenlanden en Gorinchem hebben tot nu gezamenlijk het politieke proces van de windverkenning doorlopen. Op ambtelijk en bestuurlijk niveau is er ook samenwerking met de overige partners in de Regionale Energiestrategie (RES) Alblasserwaard: provincie Zuid-Holland en waterschap Rivierenland.

Als eerste stap in de windverkenning zijn in mei 2023 door beide gemeenteraden voor de verkenning vastgesteld in mei 2023 uitgangspunten voor de windverkenning vastgesteld. Vervolgens is er in opdracht van de overheden een technisch onderzoek uitgevoerd door ingenieurs- en adviesbureau Arcadis naar de technische ruimtelijke belemmeringen voor nieuwe windparken in de Alblasserwaard. De technische belemmeringen die in dit onderzoek zijn meegenomen zijn: geluid (47 dB Lden maar ook de 45 dB Lden contour), Natura 2000, luchtvaart, externe veiligheid, infrastructuur en werelderfgoed (kerngebied). Het resultaat van dit onderzoek was een kaart met 22 mogelijke locaties voor windparken van verschillende vormen en groottes. Deze lijst hebben we de *longlist* genoemd.

In de volgende stap zijn de gemeentelijke uitgangspunten, het provinciale beleid en gebiedskennis van betrokken ambtenaren als filter gebruikt om van deze longlist tot de huidige shortlist van zes mogelijke windlocaties te komen. Gelet op de gestelde windopgave vanuit RES 1.0 (562 TJ aan windenergie) zijn 6 tot 10 nieuwe grote windturbines nodig. Bij de bepaling van de hoeveelheid shortlistlocaties is gewerkt met een zekere overmaat aan locaties omdat gaandeweg het verkenningentraject locaties om diverse redenen nog af kunnen vallen of ingeperkt kunnen worden. De gehanteerde criteria voor de stap van longlist naar shortlist zijn: landschap/ algemene (ruimtelijke) kenmerken, cultuurhistorie, verwachte elektriciteitsproductie, natuur, businesscase (afstand tot onderstation), relatie met top 5 uit de inwonersenquête van augustus/september 2023, andere huidige of toekomstige ruimtevragers.

Later in het verkennings- en vergunningsproces worden meer technische aspecten op locatieniveau onderzocht. Denk bijvoorbeeld aan impact op natuur, erfgoed, defensieradar, etc. om de haalbaarheid van specifieke locaties definitief te kunnen

bepalen. Een deel van deze onderzoeken kan pas later in het proces worden uitgevoerd, omdat hiervoor concrete opstellingen of opstellingsvarianten van windturbines in een zoekgebied nodig zijn. Die zijn er nu nog niet.

2. ***Zijn de normen van de 'gentlemans agreement' (geen slagschaduw op woningen) m.b.t. de slagschaduw ook toegepast op deze zoeklocaties?***

Nee nog niet. Het stellen van regels op dit aspect komt pas aan de orde in de fase van vergunningverlening, als precies bekend is waar, binnen welke shortlistlocatie, specifieke windturbines worden voorzien. Op het moment dat er vergunningsaanvragen aan de orde zijn (waarschijnlijk op zijn vroegst in 2026), dan zijn er waarschijnlijk ook weer landelijke milieuregels voor grootschalige windturbines van kracht, waaronder ook voor slagschaduw. De voormalige norm was maximaal 6 uur slagschaduw op woningen op jaarbasis. Deze landelijke regels zijn er nu momenteel niet. Slagschaduwregels kunnen wel worden gesteld door de provincie of, als gedelegeerd door de provincie, door een gemeente.

3. ***De landelijk norm voor de geluidshinder wordt mogelijk bijgesteld naar 45 dB Lden. Is daarmee rekening gehouden bij deze voorgestelde zoekgebieden?***

In de huidige windverkenning is al geanticipeerd op de mogelijke bijstelling van de landelijke milieuregels voor windparken naar 45 Lden (jaargemiddelde norm).

4. ***Is het geluid op de grond gemeten?***

Geluidberekeningen worden gedaan op de gevels van woningen. Bij hoogbouw worden berekeningen uitgevoerd op verschillende hoogtes van de hoogbouw.

5. ***Zijn standpunten (waarden, normen en visie over de toekomst van Molenlanden) ook meegenomen? En waar komt dit dan tot uiting in de opties die nu voorhanden zijn? (Valt me op dat de gemeente drukdoende is met het hoge kruispunt (vlak M.) met de zorg voor de vleermuizen populatie. Maar anderzijds is deze zorg vervlogen als het over het energievraagstuk gaat).***

De weging van politieke standpunten en beleidsuitgangspunten binnen en tussen de mogelijke windlocaties zijn meegenomen bij de stap om te komen van de longlist van 22 mogelijke windlocaties naar de shortlist van 6 mogelijke windlocaties. Zie het eerste antwoord en de link ‘shortlist van zes mogelijke windlocaties’. Op alle 22 locaties spelen nader te onderzoeken aandachtspunten. De zes shortlistlocaties zijn dan ook *mogelijke* locaties en nog niet definitief. Er zijn hoe dan ook per locatie op verschillende onderwerpen verdiepende onderzoeken nodig, waaronder op het onderwerp ecologische

impact en in het bijzonder vogels en vleermuizen. De eerste stap hierin is de uitvoering van een zogenaamde milieueffectrapportage (planMER) door provincie Zuid-Holland, in de loop van dit jaar, voor alle shortlistlocaties en Avelingen. In de fase van vergunningverlening vindt op basis van een concrete opstelling of opstellingsvarianten dan nog verdiepend onderzoek plaats op aspecten waarvan nog niet alle kennis voorhanden is. De uitkomsten van dergelijke onderzoeken kunnen leiden tot (verplichte) wijziging van plannen. Ook het (verplicht) nemen van compenserende maatregelen door een initiatiefnemer kan een manier zijn om met de onderzoeksresultaten om te gaan.

6. ***Waarom zijn de locaties langs de A15 niet op de shortlist gekomen?***

Daarvoor zijn meerdere redenen. Ten eerste vormen de woningen ten zuiden van de A15 een technische ruimtelijke belemmering, omdat we minimaal 480 meter afstand van ‘clusters’ van 3 woningen hebben gehanteerd als criterium in het technisch onderzoek. Ten tweede ligt windpark Giessenwind al aan de A15. Ook daartoe moet een minimale afstand worden gehouden. Verder eist Rijkswaterstaat een afstand van 85 meter tot windturbines aan weerszijden van rijkswegen om ‘overzwaai’ van de wieken op de snelweg te voorkomen. Tot slot is het zo dat er uitsluitend gezocht is naar locaties op het grondgebied van Molenlanden en Gorinchem, omdat zij in RES-verband samenwerken. Eventuele locaties langs de A15 in buurgemeenten zijn daarom niet in ogenschouw genomen.

7. ***Ongeveer 50 jaar geleden moesten de antennes van de daken omdat deze een horizonvervuiling teweegbracht. Ook in Duitsland hoor je de stemming omslaan en dat er meer aandacht moet komen voor het landschap en horizonvervuiling door grote windmolens en hoogspanningsmasten te reduceren. Is en kan deze kennis van vroeger en buurlanden meegenomen worden om de hoogte meer passend te laten zijn (ook door bijvoorbeeld te clusteren bij bestaande windmolenparken).***

De invloed van de windturbines op het landschap is een van de factoren die zwaar meeweegt bij de vaststelling van definitieve locaties voor windenergie. Hiervoor bestaan geen landelijke normen, maar wel provinciaal beleid en zijn ook gezamenlijke gemeentelijke uitgangspunten vastgesteld, zoals een voorkeur voor plaatsing op plekken waar het landschap al verstoord is, in de buurt van grote elektriciteitsverbruikers, zo min mogelijk belemmerend voor erfgoed, zo min mogelijk belemmerend voor toekomstige woningbouw, etcetera. De besturen en volksvertegenwoordigingen willen ook graag weten wat inwoners hiervan vinden, zodat ook het inwonersperspectief op de impact van windturbines op het landschap een rol kan spelen in de politieke besluitvorming.

8. ***De wettelijke landelijke normen worden medio 2025 bekend. Hoe hebben deze toekomstige wettelijke normen impact op het huidige traject?***

Vooralsnog is in de verkenning uitgegaan van de ontwerp-normen die in oktober 2023 bekendgemaakt zijn. Op het moment dat de landelijke normen bekend zijn en ingevoerd worden, zullen toekomstige vergunningsaanvragen voor de realisatie van windparken of windprojecten getoetst worden aan de landelijke normen. Gemeenten mogen dan gemotiveerd andere (strengere) normen stellen mits deze goed gemotiveerd worden vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening en mits de rechters zo'n motivatie onderschrijft bij een eventuele beroepsprocedure.

9. ***Hoe is er omgegaan met de correlatie tussen de gemeentes en de Natura 2000 gebieden?***

In het onderzoek zijn Natura 2000 gebieden uitgesloten voor windturbines. Ook mogen turbines geen 'overdraai' hebben boven Natura 2000 gebieden. In vervolgonderzoek, waarbij concrete opstellingen worden bekeken op een of meer locaties, moet ecologisch onderzoek uitgevoerd worden om de effecten (van afstand) op bestaande Natura 2000 gebieden in kaart te brengen.

10. ***GIF BPA's onderzoek***

Windturbines worden gecertificeerd waarbij ze moeten voldoen aan regelgeving en veiligheidseisen. Er is geen bewijs dat windturbines aanzienlijke hoeveelheden BPA uitstoten tijdens hun levensduur. Mogelijk milieueffecten op onder andere gezondheid worden onderzocht in het nog op te stellen milieueffectrapport.

11. **Gemeenten hebben de taak om goed voor de gezondheid van hun inwoners te zorgen. De afstand tot de woningen is hierbij cruciaal. Kunt u mensen gerust stellen dat de windturbines geen invloed hebben op hun gezondheid.**

Wij begrijpen uw zorgen op het gebied van gezondheid. Wat we hierover concreet kunnen zeggen is dat we in de verkenning zijn uitgegaan van de landelijke ontwerp-afstands- en geluidsnormen die in oktober 2023 bekendgemaakt zijn. Deze normen zijn onder meer bedoeld om de gezondheid van burgers te beschermen. Tegelijk zijn het nog geen definitieve normen. Die zal het nieuwe kabinet naar verwachting gaan vaststellen. Op het moment dat deze definitieve landelijke milieunormen (waaronder geluid en waarschijnlijk afstand) bekend zijn en ingevoerd worden, zullen de vergunningsaanvragen hieraan verplicht getoetst worden. Windturbines die in onze regio gerealiseerd worden zullen daarmee voldoen aan de wettelijke eisen. Ook volgen we ten aanzien van gezondheid de RIVM-richtlijnen. Gemeenten of provincies (afhankelijk van wie als bevoegd gezag wordt aangewezen voor de vergunningsfase) mogen overigens afwijken van landelijke normen op het moment dat er locatiespecifiek en gemotiveerd wordt beslist om bijvoorbeeld strengere normen te hanteren dan de landelijk geldende. Rechters beoordelen in een dergelijke situatie wel of de motivatie om die normen te hanteren gerechtvaardigd is genomen vanuit goed onderbouwde ruimtelijke motieven. U zou kunnen overwegen om in uw advies iets op te nemen over de relatie tussen geluids- of afstandsnormen en

gezondheidsoverwegingen ten aanzien van windturbines (op specifieke locaties) in de Alblasserwaard.

12. **Er wordt door beide gemeenteraden voor gekozen om de hoogte van het windbod uit RES 1.0 te handhaven, maar hebben de raden er dan wel voldoende oog voor dat de context is veranderd? In RES 1.0 werd er namelijk vanuit gegaan dat nieuwe windturbines allemaal in Gorinchem zouden landen, maar die koers in deze verkenning ineens losgelaten. Vraagt deze van context niet om aanpassing van (de samenstelling van) het RES-bod? En in RES 1.0 zijn enkele voorwaarden geformuleerd waaraan windzoekgebieden moeten voldoen, zoals langs infrastructuur, buiten het Groene Hart en met behoud van het open landschap. Dit wordt nu losgelaten, maar het bod wordt wel gehandhaafd. Dit is niet consequent. Hoe kan dat?**

Dit zijn terechte vragen. Ze zijn van politieke aard, dus voor ons ambtelijk misschien niet tot uw tevredenheid te beantwoorden. Een poging: door de gemeenteraden zijn in 2023 uitgangspunten opgesteld voor deze windverkenning, aanvullend aan RES 1.0. Dit was nodig omdat de eerdere zoeklocaties voor wind (voorlopig) waren afgevallen door besluiten van de Gorinchemse raad en beide gemeenten (en de provincie en het waterschap) wel willen vasthouden aan de hoogte van het windbod van RES 1.0. De uitgangspunten voor de windverkenning bieden meer ruimte dan de zoek- en aandachtsgebieden uit de RES 1.0. Ook het huidige provinciebestuur biedt meer mogelijkheden voor realisatie van windturbines in het Groene Hart dan ten tijde van de totstandkoming van RES 1.0. De gemeentebesturen en de RES-organisatie hanteren de uitgangspunten van de raden (waarin ook provinciebeleid is verwerkt) om deze praktisch verkenning vorm te geven.

De politieke vragen die u hier aankaart kunt u in uw advies naar voren brengen en daar ook aangeven hoe die vragen wat u betreft beantwoord zouden moeten worden.

Kennisvragen en onderzoek

13. Zijn er garanties dat Stedin de problematiek rond netcongestie heeft opgelost in de regio (zij kampen uiteindelijk ook met vergunningstrajecten en menskracht) zodat er dadelijk niet een windturbine staat die niet kan leveren?

Omdat het traject van locatiekeuze, tot aan vergunningverlening, eventuele bezwaarprocedures en daadwerkelijke realisatie voor windturbines vaak minimaal 5 à 6 jaar in beslag neemt, verwacht Stedin dat zij tijdig de maatregelen kan nemen die nodig zijn om de turbines aan te sluiten en te voorzien van de benodigde transportcapaciteit. Overigens is er in de regio op dit moment *geen* netcongestie voor de opwek van energie. Andersom is het juist zo dat het regionaal opwekken van elektriciteit, mits op de juiste plek en technisch op de juiste manier, kan bijdragen aan het terugdringen van netcongestie voor afname. Dat kan het geval zijn als geleverde stroom van een windpark direct naar grootverbruikers wordt gestuurd, zodat deze grootverbruikers het net minder belasten. Stedin is vanaf het begin nauw betrokken bij de lopende windverkenning en heeft ook advies gegeven. Ze blijven ook in de vervolgstappen nauw betrokken.

14. Kunt u inzicht geven in het ruimtebeslag van windmolens (per grootte)

Over het algemeen neemt de turbine zelf een relatief klein grondoppervlak in beslag, meestal enkele honderden vierkante meters. De fundatie neemt het grootste deel van het ruimtebeslag in. De diameter van een fundatie voor een moderne windturbine is soms 15-20 meter. Bij hele grote windturbines kan de diameter oplopen tot 30 meter. Daarnaast heeft een windturbine een overdraai, de diameter tot waar de bladen reiken. Dit is bij grote turbines circa 160 meter. Hieronder is agrarisch gebruik van de grond mogelijk.

15. Zou er ook sprake kunnen zijn van trillingen door de windmolens?

Op grond van ervaringen en metingen op land blijkt dat fundaties van windturbines, bij goede dimensionering, geen hinderlijke trillingen doorgeven aan de ondergrond en de omgeving. Trillingen is een milieuaspect dat ook in de milieueffectrapportage wordt meegenomen en beoordeeld.

16. Hoe zit het met de waardevermindering van de woningen?

Er kan sprake zijn van waardevermindering van woningen als gevolg van de komst van een windpark. Bij de totstandkoming van windparken geldt dat de wettelijke procedures van nadeelcompensatie (voorheen: planschade) worden gevolgd. Alle personen die denken in aanmerking te komen voor nadeelcompensatie kunnen hiervoor een verzoek indienen bij de betreffende gemeente. In eventuele volgende stappen van de windverkenning worden inwoners voor wie waardedaling van vastgoed aan de orde is van meer informatie hierover voorzien.

Het is gebruikelijk dat een verzoek voor nadeelcompensatie pas wordt ingediend op het moment dat een omgevingsvergunning wordt verleend voor de oprichting van een windpark of in de directe periode daarna. De initiatiefnemer van een dergelijk windpark is verantwoordelijk voor het voldoen van eventueel toegekende nadeelcompensatiesommen. De initiatiefnemer moet daar in de planologische procedure ook rekening mee houden door het laten uitvoeren van een risicoanalyse waarin bepaald wordt wat ongeveer de hoogte is van alle nadeelcompensatie bij elkaar opgeteld. Dit bedrag dient te worden meegenomen in de businesscase. De gemeente schiet de nadeelcompensatieclaims voor, maar brengt die kosten later in rekening bij de initiatiefnemer.

Alle woningeigenaren die in aanmerking komen voor een nadeelcompensatie moeten er rekening houden dat de Rijksoverheid tot nog toe rekening houdt met 4% maatschappelijk risico (zogenoemd ‘eigen risico’). Dit risicobedrag wordt in mindering gebracht op de uiteindelijke uitgekeerde nadeelcompensatie.

17. Wat is het effect van de defensieradar op de windzoeklocaties?

Dit is nog niet bekend en wordt op dit moment onderzocht. Mogelijk komen de komende maanden al eerste onderzoeksresultaten beschikbaar, maar dat is nog niet zeker. De resultaten van het radaronderzoek nemen we hoe dan ook mee in volgende stappen en besluiten in de windverkenning. Als er (volgens Defensie) te veel impact is van een specifieke windlocatie of specifieke opstelling van turbines in een windlocatie op de werking van de defensieradar, dan kan voor die locatie of opstelling geen vergunning worden verleend. Overigens is het wel of niet verstoren van de defensieradar afhankelijk van de exacte locatiepositie van windmolens.

18. Wordt er rekening gehouden met meerdere soorten geluid (zoals ook laag-frequent geluid)? En wat is de draagwijdte ervan? Hoe ver moet een woning van de windmolen afstaan om geen last van laagfrequent geluid te hebben?

Laagfrequent geluid (LFG) is altijd onderdeel van de algehele toets op geluidbelasting bij elke vergunningsaanvraag voor windparken en/of windprojecten.

Soms treedt LFG op bij windmolens, maar meestal is het niet aan de orde. In de gevallen dat er problemen zijn met windmolens is er vaak iets aan de hand, zoals een fabricagefout of een afstellingsfout en is dit oplosbaar. Zo kwam LFG bijvoorbeeld voor bij een windpark in Drenthe maar is het euvel inmiddels verholpen waarna de klachten verdwenen zijn. Overigens treedt LFG bij diverse geluidbronnen op, zoals industrieterreinen, wegverkeerslawaai, productieprocessen van fabrieken etc.
De reikwijdte van LFG is heel verschillend en afhankelijk van heel veel factoren. Daar kan geen algemeen geldende afstandsnorm aan gekoppeld worden.

19. ***Wordt er ook gekeken naar de piekbelasting van geluid (en niet alleen naar het gemiddelde)?***

Bij veel vergunningsaanvragen die tegenwoordig in behandeling zijn in het kader van windprojecten of windparken wordt ook aandacht besteed aan piekbelastingen. Er kunnen desgewenst maatwerkbesluiten worden genomen als onderdeel van de vergunningverlening zodat ook de piekbelasting (binnen het thema geluid) voldoende aandacht krijgt en er aanvullende maatregelen kunnen worden doorgevoerd om piekbelastingen op te vangen.

20. ***Kunnen er ook 'visualisaties' van geluid van windmolens worden gemaakt, zodat daar ook een realistisch beeld van gegeven kan worden?***

Er worden beelden/ visualisaties per shortlist locatie gemaakt, gebaseerd op de wensen die tijdens de participatieavonden zijn geuit. Daarbij gaat het om zicht, niet om geluid. Desgewenst kunnen er in een latere fase ook geluidsimulaties worden gemaakt, zodat via een koptelefoon te horen is wat het geluid van windturbines in de specifieke situatie doet ten opzichte van het achtergrondgeluid. Dit type onderzoek wordt echter pas uitgevoerd als duidelijk is wat de exacte positie van beoogde windturbines is.

21. ***Kan SOVON (eerder dan bij vergunningaanvraag) een detailonderzoek maken over vogeltrek en vleermuizen? Kijk naar onderzoek Waardenburg.***

In het milieueffectonderzoek (planMER) die door de provincie wordt opgesteld vindt onder andere onderzoek plaats naar de impact op ecologie. Dit onderzoek vindt gedurende 2024 plaats. Als uit de planMER aandachtspunten blijken, bijvoorbeeld wat betreft de impact op vogels of vleermuizen, dan leiden deze vaak tot verdiepende onderzoeken over de impact en mogelijke (mitigerende) maatregelen om die impact te verminderen of weg te nemen. Tijdens de vergunningsprocedure, met daarin een specifieke opstelling, wordt vervolgens wederom een milieueffectonderzoek uitgevoerd (projectMER). In dit onderzoek wordt naar de specifieke impact van die opstelling gekeken voor verschillende aspecten van de leefomgeving, waaronder ecologie in het

algemeen en eventueel specifieke diersoorten.

22. Wordt er in voldoende mate onderzoek gedaan naar de gevolgen van windmolens voor de vogelpopulaties in de poldergebieden?

Ja. En dit onderzoek wordt steeds verfijnder. De provincie heeft een globale toets gedaan van de longlist waarbij specifiek vanwege de mogelijk invloed op vogelpopulaties gebieden zijn afgevallen. Later in het traject, in de planMER en vervolgens in de fase van vergunningverlening, vindt meer gedetailleerd onderzoek plaats.

23. In hoeverre beïnvloedt de huidige studie/verkenning door TenneT naar hoogspanningstracés door de Alblasserwaard de zoektocht naar windzoeklocaties?

Bij de totstandkoming van de zoekgebieden is rekening gehouden met een minimale afstand van 250 meter van de bestaande hoogspanningsleidingen.

Ten aanzien van (mogelijke) toekomstige tracés van hoogspanningslijnen in het gebied kan het volgende gesteld worden.

In de NRD* van de landelijke studie naar nieuwe hoogspanningsverbindingen staat aangegeven dat er binnen 10 corridors tracé-alternatieven worden ontwikkeld en onderzocht op hun effecten. Een aantal van deze corridors kruist de shortlist locaties voor wind. Momenteel wordt daarvoor een milieueffectrapport opgesteld. In 2025 verwacht TenneT/EZK een voorkeurstracé te kunnen kiezen. Dat wordt dan verder uitgewerkt met als doel een vergund tracé te krijgen dat na 2030 kan worden gerealiseerd. Beide trajecten lopen parallel, dus er is wederzijdse beïnvloeding van de twee ontwikkelingen.

*De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is een onderdeel van de m.e.r.-procedure en gaat in op het 'waarom' van het plan/project. Meer concreet staat in deze notitie wat en hoe dit onderzocht zal worden.

24. Welke software gebruikt Arcadis om de visualisaties te maken?

Dat is de software van de Windplanner.

25. Hoe groot is het brandgevaar van windmolens

Dit gevaar is erg klein omdat windturbines aan zeer strenge veiligheidseisen moeten voldoen en ze ook steeds geavanceerder worden. Een voorbeeld hiervan is dat ze bij storm (windkracht 9 en meer) automatisch uitgaan zodat de motor niet oververhit raakt. Bij de vergunningverlening wordt brandgevaar als onderdeel van ‘externe veiligheid’ meegenomen.

26. *Is het door Arcadis gehanteerde aantal vollasturen in de technische verkenning van najaar 2023 realistisch?*

In 2023 heeft Arcadis een inschatting gemaakt van het aantal vollasturen en de energieopbrengst van de verschillende locaties. Hierbij heeft Arcadis zich gebaseerd op kengetallen. De wijze waarop de vollasturen zijn bepaald en de aannames die daarbij zijn gedaan, zijn toegelicht in het *Gebiedsbreed onderzoek alternatieve windlocaties RES Alblasserwaard (ref: 37J7YSYV5SF6-1097930494-611:8 - Datum: 25 oktober 2023)*.
Een meer precieze berekening van het aantal vollasturen kan pas plaatsvinden als de exacte posities van de turbines in beeld zijn en als specifieke turbinetypen bekend zijn. In dit stadium van het onderzoek is een globale inschatting gemaakt van het aantal vollasturen per locatie, met als doel om de verschillende locaties met elkaar te kunnen vergelijken.

27. *Kan er een uitgebreid onderzoek naar gezondheids- en welzijnsaspecten worden uitgevoerd van windmolens nabij woonkernen?*

In dit stadium, waarbij we kansrijke zoekgebieden in beeld brengen, zijn gezondheids- en welzijnsaspecten op hoofdlijnen meegenomen, met name ten aanzien van geluid. We hanteren een afstandsnorm van 2 x de tiphoogte tot woonkernen. Hiermee sluiten we aan bij de landelijke ontwerpnormen die in oktober 2023 gepresenteerd zijn. Deze normen zijn strenger dan de oude normen. De rijksoverheid lijkt het advies van de WHO op te gaan volgen om naast de afstandsnorm ook een strengere jaargemiddelde norm voor geluid te gaan hanteren dan in het verleden (namelijk 45 dB Lden), waardoor de geluidsbelasting voor woningen op jaarbasis gaat afnemen. Deze geluidsnorm zal dan ook voor de Alblasserwaard gelden. Ook voor slagschaduw (maximaal 6 uur per jaar én max 20 min per dag) gelden landelijk strengere normen dan voorheen, en ook deze nemen we uiteraard over.

In een later stadium, op het moment dat er een concreet plan voorligt, zullen ook andere relevante gezondheidsaspecten in beeld worden gebracht (zie ook vraag 28). In de huidige verkenningsfase is dit niet goed mogelijk omdat er nog heel veel factoren/variabelen onbekend zijn.

28. *Hoe wordt gezondheid meegenomen in een toetsing van een vergunningsaanvraag?*

Bij de beoordeling van een (toekomstige) vergunningsaanvraag zal het bevoegde gezag de Omgevingsdienst inschakelen voor advies over normstelling (o.m. geluid en slagschaduw en externe veiligheid). Bijna altijd schakelt de Omgevingsdienst voor de beoordeling van hindereffecten de lokale of regionale GGD in waarbij adviseurs van de GGD ten aanzien van hindereffecten beoordelen in hoeverre hiermee de gezondheid van omwonenden/ inwoners en werknemers (van bedrijven in de nabijheid) wordt beïnvloed. Zo kan het zijn dat een GGD extra maatregelen adviseert (vaak strengere) zodanig dat de gezondheid kan worden gegarandeerd. De GGD zal zich altijd moeten verhouden tot de richtlijnen van het RIVM omtrent gezondheid in relatie tot windenergie.

Voorafgaand aan de vergunningfase is er nog een planvormingsfase waarin aandacht is voor maatregelen om overlast te verminderen, zoals de plaatsing van turbines zo ver mogelijk van woningen binnen de gekozen locaties.

Besluitvorming

29. Besluiten buurgemeenten ook mee?

Het wettelijke bevoegd gezag voor windenergieprojecten boven 5 MW ligt bij provincies. De gemeenten Molenlanden en Gorinchem besluiten welke locaties zij als definitieve locaties voor nieuwe windparken voordragen aan de provincie. In hun besluitvorming wegen Molenlanden en Gorinchem eventuele ambtelijke en bestuurlijke inbreng vanuit de buurgemeenten mee. Er zijn geregeld op ambtelijk en bestuurlijk niveau overleggen met de buurgemeenten over de windverkenning. Inwoners van buurgemeenten kunnen deelnemen aan het participatieproces. In de werkgroepen voor een deel van de locaties nemen inwoners van de buurgemeenten deel. Ook via de online raadpleging kunnen bewoners van buurgemeenten hun stem laten horen. Alle betrokkenen die dat willen kunnen daarnaast in het provinciale besluitvormingsproces, dat wordt voorzien voor 2025, een zienswijze indienen op de beoogde wijziging van de omgevingsverordening waarmee nieuwe windlocaties worden vastgelegd.

30. Er zijn berichten over gebieden die eigenlijk niet meer meedoen als zoeklocaties maar toch worden meegenomen om de druk eraf te halen bij de andere locaties. Hoe zit dat?

Hiervan is geen sprake. Elk van de zes zoekgebieden wordt op dezelfde wijze meegenomen in deze fase van inwonersparticipatie en verdiepende onderzoeken. Daarna maken de gemeenteraden en vervolgens de provincie hun keuzes. Er zijn in dit stadium nog geen zoekgebieden die op de shortlist staan op enige wijze afgevallen of minder kansrijk. Uiteraard zijn er wel verschillen tussen de verschillende shortlistlocaties op allerlei aspecten. Maar de politieke besluitvorming over de weging van die verschillen heeft nog niet plaatsgevonden.

31. Levert Gorinchem straks een serieus aandeel in de te realiseren windenergie of laat men bewust de opgave over aan Molenlanden?

Dit is in feite een vraag aan de gemeenteraad van Gorinchem. De raad van Gorinchem heeft op 28 november 2023 een motie aangenomen waarin zij aangeeft zich maximaal in te spannen zodat Gorinchem haar bijdrage levert aan de opgave voor hernieuwbare windenergie in de RES Alblasserwaard.

32. Waarom verdelen de gemeenten de molens niet?

Een verdeling van de windturbines over beide gemeenten is een mogelijke uitkomst van het verkennings- en besluitvormingsproces over nieuwe windenergie in regio Alblasserwaard. De uitkomst kan ook zijn dat alle turbines uiteindelijk in Gorinchem of in Molenlanden worden gerealiseerd. Het laatste woord hierin heeft provincie Zuid-Holland, omdat de provincie het bevoegd gezag is om windparken boven 5 MW opgesteld vermogen mogelijk te maken. De gemeenten kunnen met hun besluitvorming medio dit jaar wel beargumenteerd aan de provincie aangeven wat de voorkeur vanuit de regio is voor de plaatsing van 6 tot 10 nieuwe windturbines in de Alblasserwaard. Zie over de rol van de provincie in de windverkenning ook de volgende vragen en antwoorden.

33. Door wie en op welke wijze vindt straks de afweging plaats welk zoekgebied wordt aangewezen?

De werkgroepen, de colleges, de gemeentraden en de provincie (GS en PS) hebben ieder hun eigen rol en invloed in dit proces.

De colleges van beide gemeenten zullen in een raadsvoorstel hun keuze - beargumenteerd- weergeven. Naast de onderwerpen die uit de eerste fase van de verkenning (bij het opstellen van de shortlist) bekend waren, worden de resultaten uit het participatieproces en van eventuele aanvullende inhoudelijke onderzoeken betrokken bij deze afweging. Zoals gebruikelijk is, wordt dit bestuurlijk voorstel ambtelijk voorbereid maar het raadsvoorstel is van het college. De raden hebben vervolgens, op gemeentelijk niveau, het laatste woord.

Na de gemeentelijke besluitvorming is de volgende stap in de besluitvorming over windenergie in de Alblasserwaard aan de provincie Zuid-Holland. De raadsbesluiten worden naast het provinciale planMER (Milieueffectrapport) gelegd en de uitkomsten van aanvullende verdiepende onderzoeken zoals erfgoed, defensieradar en eventueel scheepsradar. Ook de resultaten van dit participatieproces worden aan de provincie overhandigd. Wellicht volgt er nog aanvullende participatie vanuit de provincie. Gedeputeerde Staten (GS) zullen uiteindelijk alles overziend een statenvoorstel aan Provinciale Staten (PS) doen. PS zullen daarna het uiteindelijke besluit nemen om een of meerdere zoekgebieden geheel of gedeeltelijk op te nemen in de provinciale omgevingsverordening als gebied waarin grote windturbines gerealiseerd mogen worden. Als de gemeenteraden géén voorkeurslocaties aanwijzen, zullen GS naar verwachting een voorstel uitbrengen waarin de weging van de gemeenteraden niet is meegenomen. Het is momenteel al bekend dat er qua milieu-effecten in de provinciale planMER, ter ondersteuning van de provinciale besluitvorming, hoe dan ook een vergelijking plaats zal vinden tussen alle shortlistlocaties en locatie Avelingen.

Na het provinciale besluit om een of meer locaties in de provinciale verordening op te nemen als windlocatie(s), volgt het verkennings- en vergunningsproces. Hierin worden meer technische aspecten op locatieniveau dieper onderzocht. Denk bijvoorbeeld aan de impact op natuur, erfgoed, defensieradar etc. van specifieke opstellingsvarianten, om zo de haalbaarheid van specifieke locaties definitief te kunnen bepalen. Een deel van deze onderzoeken kan pas later in het proces worden uitgevoerd, omdat hiervoor concrete opstellingen of opstellingsvarianten van windturbines in een zoekgebied nodig zijn. Die zijn er nu nog niet.

In de verschillende fasen van het planproces zijn er gelegenheden voor inspraak en/of indienen van een zienswijze of in een latere fase beroep of hoger beroep.

Rol provincie

34. Wat doet de provincie met de adviezen van de werkgroepen?

Uit de adviezen van de werkgroepen volgt een raadsvoorstel over de voorkeurszoeklocaties aan beide gemeenteraden. Het daaropvolgende raadsbesluit wordt door de gemeentelijke colleges aan de provincie voorgelegd.

Dit raadsbesluit wordt naast het planMER (Milieueffectrapport) gelegd en de uitkomsten van de aanvullende verdiepende onderzoeken zoals erfgoed, defensieradar en eventueel scheepsradar. Gedeputeerde Staten (GS) zullen uiteindelijk alles overziend een statenvoorstel aan Provinciale Staten (PS) doen. Voor GS is participatie ook een afwegingscriterium. PS staat vervolgens aan de lat voor de uiteindelijke besluitvorming. Het participatieverslag van het huidige lokale participatieproces zal aan zowel GS als PS worden toegestuurd.

35. Hoe is de provincie gehouden aan de raadsbesluiten? Op welke manier spelen de raadsbesluiten een rol bij het vaststellen van locaties voor opname in de omgevingsverordening door de provincie?

Het raadsvoorstel, maar ook de overige onderzoeken waaronder het planMER zullen inzichtelijk en transparant in beeld worden gebracht. Het lokale voorkeursscenario is een belangrijk uitgangspunt bij de besluitvorming en zal dan ook als voorkeursscenario in het planMER worden onderzocht. GS zullen, zoals in het voorgaande punt reeds benoemd, daarna een statenvoorstel aan Provinciale Staten (PS) doen. PS zullen daarna het uiteindelijke besluit nemen.

Ook van belang: indien de gemeenteraden géén voorkeurslocaties aanwijzen, zullen GS een voorstel uitbrengen die op het planMER, aanvullende onderzoeken en het vigerende provinciale omgevingsbeleid gestoeld zijn.

36. Wordt er vanuit de provincie ook participatie georganiseerd rondom de besluitvorming?

Participatie rondom de zoeklocaties wordt door de gemeenten georganiseerd en om onduidelijkheid te voorkomen wordt door de provincie niet een apart proces georganiseerd.

Maar de provincie organiseert uiteraard wel een formele inspraak en zienswijze procedure van de wijziging van het provinciale omgevingsbeleid. De windzoeklocaties in de Alblasserwaard maken hier onderdeel van uit. Het uiteindelijk besluit wordt eind 2025 door PS genomen.

Op weg naar het besluit over de wijziging van het omgevingsbeleid toe, zijn er momenten waarop de stukken ter inzage gelegd worden en zienswijzen kunnen worden ingediend. Volgens de huidige verwachting zal in de eerste helft van 2025 de voorgenomen wijziging van het omgevingsbeleid, met onder meer de definitieve windzoeklocatie(s) in de Alblasserwaard ter inzage gelegd worden. Ook dit is een moment dat er zienswijzen kunnen worden ingediend.

37. *Kunnen jullie meet toelichten over* de MER (Milieu Effect Rapportage) die de provincie gaat uitvoeren? Klopt het dat deze nog gehouden moet worden?? Hoelang duurt zo'n procedure? Wordt die MER gehouden mbt alle shortlistlocaties of alleen bij die locaties die uiteindelijk door de gemeenteraden van Molenlanden/Gorinchem worden geselecteerd? En er wordt gesproken over een planMER. Maar een MER is naar mijn weten geen plan maar een rapportage over de milieu-effecten van in ons geval de windturbines.

De MER die uitgevoerd gaat worden door de provincie wordt een PlanMER genoemd omdat het een rapportage betreft in de planfase. In de fase van vergunningaanvraag volgt vaak weer een MER die dan ProjectMER wordt genoemd. De PlanMER die de provincie voor de Alblasserwaard gaat uitvoeren wordt inderdaad voor alle locaties uitgevoerd. Overigens is na invoering van de omgevingswet een nieuwe naam in gebruik in plaats van planMER: namelijk omgevingseffectrapportage (OER). Op hoofdlijnen is dit hetzelfde.

De Nota Reikwijdte en Detailhandel (NRD) van de planMER (OER) wordt in de zomer van 2024 vastgesteld. Voordat het planMER /OER-rapport is afgerond zal het eind 2025 zijn.

In de NRD wordt vastgelegd welke gewenste wijzigingen in het provinciale omgevingsbeleid op hun effecten worden getoetst in de planMER/ OER en naar welke criteria zal worden gekeken. De provincie heeft vooralsnog aangegeven dat in ieder geval de beoordelingscriteria worden gehanteerd die ook voor de planMER bij de zogenaamde provinciale 'module energietransitie' uit 2022 zijn gehanteerd: N2000/ stikstofoverschrijding, Natuurnetwerk Nederland (NNN) gebieden, overige beschermde gebieden, soorten vogels, geluid, externe veiligheid, inpassing energie-infrastructuur, drinkwatergebieden, woning-voorraadontwikkeling, ruimte (landschap, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit) en duurzame energieopwekking en uitstoot broeikasgassen.

Meer informatie over hoe de provincie in het recente verleden een PlanMER heeft uitgevoerd voor de zogenaamde 'module energietransitie' in haar omgevingsbeleid is hier te vinden: https://planmer.zuid-holland.nl/energietransitie/samenvatting

RES-opgave

38. Hoe kan het zo zijn dat de opgave vergelijkbaar is met die van regio Drechtsteden? Dat is toch een veel dichtbevolkter gebied met meer industrie?

Elke RES-regio was (en is) vrij om een eigen bod samen te stellen. In het Klimaatakkoord is wel het doel vastgesteld dat alle 30 RES-regio's gezamenlijk minimaal 35 TWh aan hernieuwbare elektriciteit op land moeten opleveren.

Wat betreft regio Drechtsteden klopt het dat deze regio dichtbevolkter is dan de regio Alblasserwaard. Drechtsteden heeft (mede) daardoor *per inwoner* een lager bod dan de Alblasserwaard. Drechtsteden heeft echter een hoger bod *per km*^{2} dan regio Alblasserwaard. Met uitzondering van elektriciteit door zonnepanelen op daken, kost opwek van hernieuwbare elektriciteit door middel van windturbines of zonnevelden fysieke ruimte. We zien in heel Nederland daardoor het beeld dat gemiddeld genomen in dichtbevolkte regio's de opwek per inwoner lager is, omdat er minder fysieke ruimte is om duurzame energieopwekking te realiseren. Het RES-bod per inwoner in regio Alblasserwaard ligt overigens vele malen lager dan in bijvoorbeeld Zeeland, Flevoland, Groningen en Drenthe.

Daarnaast is het goed om de verhoudingen in ogenschouw te nemen. Door het RES-bod te realiseren zou de Alblasserwaard voorzien in de opwekking van circa 14% van het huidige totale energiegebruik van de regio. Netto 86% van de gebruikte energie komt dus nog steeds van elders in Nederland of vanuit elders in de wereld naar de Alblasserwaard. Het is dus niet zo dat onze regio een 'wingewest' wordt voor Drechtsteden of andere regio's.

39. Waarom is er/Hoe kan het zijn dat er een verschil is in systematiek tussen onze RES-regio en een buur-RES-regio (tussen gemeenten) in de windopgave?

De overheden die samenwerken in RES-regio's mogen zelf de keuze maken hoe ze hun RES-bod samenstellen en hoe ze dit tot uitvoering brengen. De reden hiervoor is gelegen in de bestuurlijke inrichting van Nederland in verschillende overheidslagen en verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden binnen die lagen. De Regionale Energiestrategie (RES) is ontstaan ten tijde van het nationale Klimaatakkoord in 2019) vanuit het idee dat de Rijksoverheid geen grootschalige energieopwekking op land meer 'van boven' wilde opleggen. De betrokkenen bij het Klimaatakkoord dachten dat het democratischer zou zijn als provincies en gemeenten samen met inwoners, bedrijven en

andere regionale belanghebbenden tot strategieën zouden komen voor de realisatie van meer opwekking van hernieuwbare energie op land.

40. Hoe wordt er tussen de provincies onderling afstemming gezocht voor de realisatie van windopgaven tussen RES-buurregio's die in verschillende provincies zijn gelegen?

Vanwege het onderop proces dat wordt nagestreefd, ligt eerste afstemming bij zoeklocaties op de grens in de eerste instantie bij de RES'en onderling. Deze kunnen wel altijd een beroep doen op de provincie wanneer nodig. Overleg tussen de provincies als het gaat om windenergie vindt regelmatige plaats. Rechtstreeks, maar ook binnen ambtelijke werkgroepen en het Interprovinciaal Overleg (IPO).

41. Is er een kaart beschikbaar waarop alle regionale grootverbruikers (bedrijven) qua elektriciteitsverbruik/gasverbruik op vermeld staan?

Het energieverbruik op bedrijfsniveau is geen openbare informatie. De leveranciers van gas en elektriciteit, of de netbeheerders, mogen deze informatie niet met anderen delen, ook niet met gemeenten.

42. In hoeverre wordt er tussen de RES-regio's uitwisseling gezocht in zoeken naar windzoeklocaties in die afzonderlijke RES-regio's?

Elke RES-regio heeft zelf een bod gedaan en is zelf verantwoordelijk voor de realisatie van dat bod binnen de eigen grenzen. Wel is er afstemming tussen RES-regio's in provinciaal verband. Op landelijk niveau vindt er afstemming plaats over de windopgave tussen de diverse provincies. Omdat het juridisch mogelijk maken van windenergie wettelijk een bevoegdheid is van de provincie (via aanpassing van de omgevingsverordening), is de afweging om windenergie wel of niet op een bepaalde locatie toe te staan, uiteindelijk aan de provincie. De provincie weegt lokale belangen en inzichten en de RES-samenwerking mee in haar politieke besluitvorming.

43. Kunnen er windmolens op de Noordzee worden geplaatst namens de gemeente?

Nee, dat is niet mogelijk. Het plaatsen van windturbines op zee is een bevoegdheid van de Rijksoverheid. Wind-op-zee draagt voor een zeer groot deel bij aan de opgave voor opwekking van hernieuwbare energie in Nederland, maar bestaat *naast* de opgave om ook op land voldoende hernieuwbare energie op te wekken. Beide doelstellingen zijn gemaakt in het Nationaal Klimaatakkoord uit 2019. Voor wind op zee geldt dat er vanaf 2030 in Nederland (jaarlijks) 49 TWh aan duurzame elektriciteit moet worden opgewekt. Het

beleid is inmiddels al gericht op 70 TWh. Voor hernieuwbare elektriciteit op land (windturbines en zonnepanelen samen) geldt het streven om jaarlijks 35 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken vanaf 2030.

44. Is er in het RES-bod ook rekening gehouden met gebruik van bio-gas als alternatief voor wind- en zonenergie?

Nee, niet als alternatief voor hernieuwbare elektriciteit. In RES 1.0 wordt biogas wél genoemd als een van de mogelijke warmtebronnen waar gebruik van kan worden gemaakt als alternatief voor aardgas.

45. Waterkracht en aardwarmte komen niet terug. Zijn deze opties ooit overwogen/onderzocht? Zijn dit mogelijke opties voor de lange termijn?

Er is bij het opstellen van RES 1.0 zeker serieus gekeken naar de opties waterkracht en aardwarmte. Wat betreft waterkracht is gekeken naar mogelijkheden voor de Merwede. Dit is echter ook een verkeersader van internationaal belang. Dat beperkt de opties om iets met de stroomkracht van deze rivier te doen. In zijn algemeenheid geldt dat de kansen voor waterkracht in Nederland op dit moment beperkt zijn. Er zijn in Nederland wel enkele initiatieven, onder andere bij de Rijnstuwen en in de Maas, maar de stroomopbrengst is beperkt. Deze waterkrachtcentrales leveren een fractie op van de capaciteit van bijvoorbeeld een windturbine.

Naar aardwarmte (geothermie) is serieus onderzoek gedaan in de periode 2007-2011 in opdracht van de gemeente Gorinchem en met ondersteuning van Platform Geothermie, Eneco Warmte, HVC, Brabant Water, Poort6 en met inzet van adviesbureaus. Uit de verrichtte onderzoeken bleek dat het niet mogelijk is om winstgevend water met een hoge temperatuur (naar verwachting 120°C) aan diepliggende warmwaterreservoirs te onttrekken. Een ander probleem was destijds dat we aan de vraagkant van de warmte niet onmiddellijk konden beschikken over een groot aantal woningen dat aangesloten kon worden. Hiermee werd de financiering een probleem. Een spin-off van dit project is de huidige aanleg van het warmtenet in de Gildenwijk in Gorinchem. Met een alternatieve bron (nu de rioolwaterzuivering) is het wel mogelijk een warmtenet in een rustig tempo op te bouwen. Door bovendien de woningen beter te isoleren is ook een middentemperatuur systeem van 70°C rendabel te krijgen. Wanneer dit warmtenet een bepaalde kritische omvang heeft bereikt (bijvoorbeeld 3.000 aangesloten woningen) kan aardwarmte mogelijk weer een rol spelen. Het is bijvoorbeeld mogelijk om met een middendiepe geothermische installatie water met een temperatuur van 30-50°C naar boven te halen. Dat is goedkoper dan pompen uit de diepere lagen. Als dit lukt, betekent dit echter niet dat er minder duurzame elektriciteit opgewekt hoeft te worden.

Naast de windverkenning is ook inzet op het spoor 'warmte' als opgave om duurzame elektriciteit op te wekken.

46. Welke ontwikkelingen zijn er nog meer, zoals kernenergie en waterstof? Lopen we straks niet achter door vol in te zetten op windmolens terwijl nieuwe technieken later betere oplossingen blijken?

Momenteel zijn zonne-energie en windenergie de vormen van hernieuwbare elektriciteit die voor 2030 kunnen leiden tot een substantiële reductie van CO_2 tegen maatschappelijk acceptabele kosten. Zowel zonnepanelen als windparken hebben een exploitatietermijn van zo'n 20 jaar. Als er daarna substantieel betere en/of goedkopere vormen zijn van hernieuwbare energieopwekking, dan kunnen deze dus ook weer worden afgebroken. Een verplichting hiertoe kan worden opgenomen in de vergunning.

Zoals bekend, werkt het (demissionaire) Kabinet ook aan realisatie van twee grootschalige kerncentrales die in werking moeten komen in 2035. De Tweede Kamer heeft onlangs een motie aangenomen om dit aantal te verhogen naar vier centrales die in 2040 moeten draaien. Beide planning zijn nog onzeker. Voor de aanvullende twee centrales zijn bijvoorbeeld nog geen mogelijke locaties bekend. Voor kerncentrales geldt dat deze lokaal zeer grote ruimtelijke impact hebben en, uiteraard, zware milieu- en veiligheidsnormering kennen. Moderne grote kerncentrales wekken veel elektriciteit op, maar over de betaalbaarheid van deze stroom zijn zorgen. Het Rijk en enkele provincies onderzoeken daarnaast de plaatsing van 'kleinere' kerncentrales, zogenoemde Small Nuclear Reactors (SMR's). Deze centrales hebben ook een grote ruimtelijke impact, maar zijn mogelijk sneller te realiseren en kunnen mogelijk goedkopere stroom leveren dan grote kerncentrales. Er zijn in Nederland nog geen SMR's gerealiseerd en de verwachting is ook dat dit niet voor 2030 gebeurt.

47. Het RES proces houdt in, dat elke 2 jaar alle onderdelen van de RES, zowel het bod als de plannen, mogen worden herzien o.b.v. voortschrijdend inzicht. Dit wordt namelijk wel gesteld in informatie van de landelijke RES. Klop dit ook volgens jullie, dat zowel de criteria als het bod kan worden aangepast ? Of is er in het proces van de afgelopen jaren hier iets over vastgelegd om dit niet te doen in een RES 2.0 ?

Toen het RES-proces startte, was het de gedachte dat elke RES iedere twee jaar geactualiseerd zou worden. Daarbij zouden dan eventuele nieuwe inzichten, maatregelen en/of projecten opgenomen kunnen worden. En dit zou dan leiden tot een RES 2.0, 3.0 en verder. In december 2022 kondigde minister Jetten in een Kamerbrief een andere insteek aan; de RES-regio's wordt nu gevraagd om elke twee jaar een voortgangsrapportage te maken. In het voorjaar van 2023 is dit gebeurd, ook door de RES Alblasserwaard. Daarnaast staat het de RES-regio's vrij om op elk gewenst moment een RES 2.0 te maken, als zij daar een aanleiding toe zien. In de RES Alblasserwaard steunen de RES-partners zowel de hoogte van het bod als de wijze waarop dit bod wordt ingevuld en vraagt de uitvoering nog de volle aandacht, zodat er geen aanleiding is om een RES 2.0 op te stellen.

48. ***Waarom moeten er in Molenlanden windmolens komen, terwijl het grootste deel van energiegebruik plaatsvindt door de industrie in Gorinchem?***

Dit is niet juist. Het bedrijfsleven in Gorinchem is verantwoordelijk voor minder dan een kwart van het totale energieverbruik in de RES-regio Alblasserwaard. En de verhouding tussen het totale energieverbruik in Molenlanden en in Gorinchem is redelijk in evenwicht: 46% vindt plaats in Molenlanden, 54% in Gorinchem.

Avelingen

49. Waarom is Avelingen afgevallen?

De gemeenteraad van Gorinchem heeft op 20 oktober 2022 geconcludeerd dat een windpark op locatie Avelingen onwenselijk is. Dit gebeurde naar aanleiding van een voorstel van het college van Gorinchem. In het raadsbesluit staat dat er zorgen zijn over de impact op de natuur (NNN-gebied) en het landschap en over de milieu-impact doordat de beoogde locatie dicht op het stedelijke gebied ligt. Tot slot waren er zorgen dat het beoogde windpark afbreuk doet aan het aangezicht van de historische vesting dat onderdeel uitmaakt van UNESCO werelderfgoed.

50. Proces bij Avelingen is anders verlopen dan deze verkenning en raadpleging. Hoe kan dat naast elkaar worden gelegd?

Het klopt dat het verkenningsproces van Avelingen en van de zes shortlistlocaties anders zijn verlopen en dat dit gevolgen heeft voor de besluitvormingsprocessen. Daar zullen alle betrokkenen mee om moeten gaan. In het participatieproces – zowel de adviezen van de werk- en klankbordgroepen als de online raadpleging – krijgen participanten de ruimte om hun mening te geven over de relatie tussen locatie Avelingen en de zes shortlistlocaties.

Bestuurlijk is in februari 2023 in een bestuursovereenkomst tussen gemeenten Molenlanden en Gorinchem, de provincie Zuid-Holland, waterschap Rivierenland en de rijksoverheid afgesproken dat een verkenning naar reële alternatieven voor locatie Avelingen wordt uitgevoerd; dat is de huidige windverkenning. Avelingen staat echter nog steeds als windlocatie in de verordening van provincie Zuid-Holland. Het provinciebestuur (Gedeputeerde Staten) heeft onlangs in een brief aan Molenlanden en Gorinchem bevestigd zowel de verkenning naar alternatieve locaties te steunen, als ook locatie Avelingen nog steeds als een geschikte windlocatie te zien. Alleen als voldoende reële beter alternatieven voor locatie Avelingen worden gevonden om het hele windbod van RES Alblasserwaard te realiseren schrapt de provincie Avelingen uit de verordening.

De verwachting is dat na afloop van het participatieproces over de zes shortlistlocaties en locatie Avelingen een basisniveau aan relevante informatie bekend is (zowel ‘technisch’ informatie als de adviezen vanuit de werk- en klankbordgroep). Op diverse aspecten is vervolgens nog verdiepend onderzoek nodig. De inhoud van dat verdiepend onderzoek kan van locatie tot locatie verschillen. Dat komt omdat de problematiek waar we op moeten letten per locatie verschilt. Daarom zijn die aspecten niet meegenomen in het basisonderzoek.

Het is medio dit jaar aan de gemeentebesturen en gemeenteraden om tot heldere besluiten te komen over de windverkenning, Deze besluiten worden medegedeeld aan provincie Zuid-Holland. De provincie zal vervolgens een eigenstandig besluit nemen over nieuwe windenergie in de Alblasserwaard waarin zij de gemeentelijke besluiten meeweegt, maar daarnaast ook bijvoorbeeld het milieueffectonderzoek (planMER) dat dit jaar wordt uitgevoerd, waarin de zes shortlistlocaties en Avelingen met elkaar worden vergeleken op impact op de leefomgeving.

51. Is het zo dat als de andere opties naast Avelingen afvallen, er automatisch gekozen wordt voor Avelingen? Dus dat er beter gekozen kan worden voor 1 van de andere opties? (Om te vermijden dat het Avelingen wordt)

Er zijn meerdere scenario's mogelijk:

- Het eerste scenario is dat de gemeenten medio 2024 voldoende reële en haalbare alternatieve locaties vaststellen, als vervanging voor de huidige zoeklocatie Avelingen. De provincie weegt deze gemeentelijke voorkeuren dan mee in haar eigen besluitvorming in 2025, evenals de resultaten uit de planMER (waarin zowel de zes locaties als Avelingen met elkaar worden vergeleken).
- Het tweede scenario is dat de gemeenteraden van beide gemeenten medio 2024 geen of onvoldoende reële en haalbare definitieve gemeentelijke zoeklocaties vaststellen. Dan zal, conform de bestuursovereenkomst, de verkenning voor de bouw van windturbines op locatie Avelingen weer worden opgestart door het Rijk (het Rijk is grondeigenaar). Bij een positieve uitkomst van deze verkenning zal de provincie als bevoegd gezag de realisatie van een windpark op Avelingen bevorderen. Omdat locatie Avelingen alleen onvoldoende ruimte biedt voor realisatie van het gehele RES-bod, zal de provincie daarnaast dan verkenningen starten voor windparken op de – volgens haar – meest geschikte shortlistlocatie(s). De provincie zit uiteindelijk dus hoe dan ook aan het stuur van de windopgave, maar werkt daarbij graag samen met gemeenten als RES-partners. Als de gemeenten geen of geen heldere besluiten nemen, verliezen zij naar verwachting een deel van de sturing in het huidige verkenningsproces.

Commerciële belangen en profijt inwoners

52. Als er commerciële partijen zijn die buiten het zoekgebied willen kijken, is dit mogelijk/kunnen die meegenomen worden?

Nee. In de verkenning kijken we uitsluitend naar de zoekgebieden die op de shortlist staan, omdat deze op een zorgvuldige en navolgbare wijze tot stand is gekomen en is vastgesteld door beide gemeenteraden. Andere locaties worden niet meegenomen in het raadsvoorstel over de definitieve keuze. Dus ook niet als commerciële partijen met voorstellen komen voor locaties buiten één van de zoekgebieden.

53. Klopt het dat diverse grondeigenaren al gronden tegen exorbitante bedragen hebben verkocht aan projectontwikkelaars voor windenergie of voor het beschikbaar stellen van hun gronden voor windturbines hoge vergoedingen overeengekomen zijn?

Wij weten niet of dit klopt. We hebben wel signalen ontvangen dat initiatiefnemers grondeigenaren benaderen. Als overheden hebben wij geen volledig zicht of formele invloed op deze contacten. Expertmatig zien wij voor grondeigenaren geen voordelen om in dit stadium al toezeggingen aan mogelijke initiatiefnemers te doen, maar wij zullen hen hier niet over adviseren. Waar wij grondeigenaren al wel meermaals op hebben gewezen (en dat blijven we ook doen) is dat plannen voor de realisatie van windturbines hoe dan ook moeten voldoen aan de uitgangspunten die door de beide gemeenteraden zijn vastgesteld. Privaatrechtelijk gaat het er dan onder meer om dat eventuele schade wordt gecompenseerd, revenuen worden gedeeld met omwonenden en de bredere omgeving en dat iedereen desgewenst zeggenschap moet kunnen krijgen in het windpark, waarbij extra aandacht en mogelijkheden uitgaan naar de direct omwonenden.

54. Wat is het belang van Arcadis bij ontwikkeling windparken? Hebben zij belang bij locaties of zijn zij echt onafhankelijk adviseur? En klopt het dat Arcadis lid is van de NWEA?

Arcadis is een onafhankelijk ingenieurs- en adviesbureau. Zij zijn zelf géén ontwikkelaar van energieprojecten en hebben dus ook geen belang bij de ontwikkeling van bepaalde locaties. Arcadis is geen lid van de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA). Arcadis is in het verleden wel enige tijd lid geweest. NWEA is een organisatie waar veel kennis wordt gedeeld over windenergie, en vanuit die hoedanigheid interessant als informatiebron. Mede om die reden kent NWEA een groot aantal leden, waaronder diverse collega-adviesbureaus van Arcadis.

55. Wat willen bedrijven aan duurzame energie? Wat is hun vraag?

Bij het besluitvormingsproces voor vaststelling van de shortlist van zes mogelijke windlocaties hebben meerdere ondernemers uit Molenlanden ingesproken dat zij graag zouden zien dat er nieuwe windenergie in de regio wordt ontwikkeld. Enkelen van hen gaven zelf ook aan graag te willen mee-investeren in mogelijke projecten. Als belangrijke reden voor dit standpunt wees men er onder meer op dat lokaal of regionaal opgewekte energie kan bijdragen aan de verduurzaming en uitbreiding van bedrijven, ondanks de situatie van netcongestie voor stroomafname die volgens de planning van de betrokken netbeheerders nog tot minimaal 2031 zal duren. Het realiseren van nieuwe bedrijfsvestigingen, uitbreiding en verduurzaming van bedrijven, laadpleinen voor logistieke bedrijven bijvoorbeeld zouden anders mogelijk kunnen vastlopen.

56. Wat leveren de windmolens op voor inwoners?
Kan de gemeente iets vertellen over het businessmodel?
Wie verdient er straks aan en hoeveel?
En als ik wil mee investeren, wat is dan mijn rendement?

Over lokaal eigendom hebben de beide gemeenteraden uitgangspunten vastgesteld. Zo moeten windturbines maatschappelijk en/of financieel rendement brengen voor de regio. Iedereen moet de kans krijgen om te profiteren en desgewenst zeggenschap te verwerven, waarbij extra aandacht en mogelijkheden zijn voor de direct omwonenden. Het streven is naar maximaal lokaal eigendom (> 50 %). Vanuit een bewoner of bedrijf gezien zijn er verschillende vormen voor het financieel meeprofiteren van een project voor windenergie. Het hangt van de mogelijkheden van de businesscase, het lokale beleid en de aanpak van de initiatiefnemer af voor welke vormen wordt gekozen. Denk aan:

- Mede-eigenaar worden, bijvoorbeeld via een energiecoöperatie;
- Inwoners of bedrijven nemen financieel deel, bijvoorbeeld via aandelen of obligaties in een wind- of zonneproject.
- Er kan een omgevingsfonds opgezet worden. Een deel van de financiële opbrengsten kan via dit fonds ingezet worden voor de omgeving. Bijvoorbeeld voor natuurontwikkeling, duurzaamheidsprojecten, een nieuw buurthuis of sportvelden.

- Met een omwonendenregeling ontvangen mensen die in de directe omgeving wonen een financiële vergoeding. Bijvoorbeeld met korting op stroom afkomstig uit het project of door investeringen in het verduurzamen van hun woning.

Meer informatie is ook te vinden op www.energieparticpatie.nl of bekijk het filmpje hierover van de NPRES. De revenuen van windparken kunnen behoorlijk oplopen, hoewel wel afhankelijk van de ontwikkeling van de stroomprijzen; rendementen van 10% voor investeerders zijn niet ongewoon.

In de vergunningsfase, die naar verwachting start in 2026, is het voor beide gemeenten en de provincie belangrijk om goed te sturen op bovenstaande uitgangspunten en mogelijkheden.

57. Zijn er voorbeelden bekend in Nederland waar de opgewekte stroom van een windpark direct geleverd wordt aan een bedrijf?

Ja, deze voorbeelden zijn er. Een aansprekend voorbeeld is de brouwerij van Heineken in Zoeterwoude. Daar zijn windmolens al langere tijd in exploitatie. Alle elektriciteit vanuit de windmolens op het terrein in Zoeterwoude wordt ingezet voor de brouwerij. Dit is naast de zonnepanelen op het dak nog niet voldoende om het totale elektriciteitsverbruik af te dekken, daarom wordt er ook nog elektriciteit ingezet vanuit een ander windmolenpark. Op momenten dat het hard waait en de zon schijnt kan het zijn dat er stroom “over” is, op dat moment wordt die opgewekte stroom terug geleverd aan het stroomnet. Op een ander moment wordt dit dan weer afgenomen. Dit is een manier van salderen die net als thuis werkt in het geval van zonnepanelen op het dak.

58. Kun je sturen waar de stroom heen gaat, zodat de stroom direct naar de eigen inwoners gaat?

Deze vraag, en dus ook het antwoord, lijkt op de vorige vraag.
Technisch gezien is het zo je niet kunt kiezen waar de stroom heen gaat. Stroom stroomt automatisch naar plaatsen waar het nodig is, zoals huizen of bedrijven. Als windmolens stroom opwekken, gebruiken de mensen dichtbij die stroom direct. De stroom die overblijft, gaat naar andere plekken waar op dat moment meer stroom nodig is.
Naast deze technische kant is er ook nog een interessante andere, ‘papieren’ kant. Een windpark kan een contract sluiten met huishoudens of bedrijven waarbij wordt vastgelegd dat het windpark de klant stroom levert en wat de prijs daarvan is. Als het windpark niet genoeg stroom kan leveren (bijvoorbeeld als het onvoldoende hard waait), dan koopt het windpark stroom elders om toch aan de vraag te voldoen. Als het windpark meer stroom produceert dan de eigen klanten nodig hebben dan verkoopt het windpark deze extra stroom op de energiemarkt.

Participatie-aanpak

Over de werkgroepen en adviezen

59. Welk mandaat heeft ons advies?

Als werkgroep heeft u 100% zeggenschap (mandaat) over uw advies. Het advies zelf kunt u eind mei aanbieden aan de beide gemeenteraden. De beide colleges zullen uw adviezen meewegen in het opstellen van het raadsvoorstel over de definitieve gemeentelijke windlocaties. De gemeenteraden krijgen alle adviezen van de werkgroepen en de klankbordgroep, omgefilterd, als bijlage bij het raadsvoorstel meegestuurd en zij zullen de adviezen meenemen in hun besluitvorming. Ook in de provinciale besluitvorming in 2025 worden de uitkomsten van het lokale participatieproces meegewogen.

In de werkgroepen zitten individuele inwoners en ook vertegenwoordigers van organisaties, zoals dorpsraden en dorpsklankbordgroepen. Het is de ambitie van de colleges om per werkgroep zoveel mogelijk perspectieven en inzichten over (de geschiktheid van) een zoekgebied op te halen. De werkgroepen gaan over hun eigen advies. U hoeft het onderling niet over alles eens te zijn; het is mogelijk om verschillende meningen over hetzelfde punt in een advies op te nemen.

60. Is de hele inwoners raadpleging geen feestje voor de bühne?

Nee, zeker niet. Beide gemeenteraden hebben in hun uitgangspunten en in hun vergaderingen over de windverkenning zeer nadrukkelijk aangegeven dat zij de mening en inzichten van inwoners stevig zullen meewegen in hun besluitvorming die voorzien is voor medio dit jaar. Ook de provincie hecht in haar besluitvormingsprocessen aan goede participatie door inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden.

61. Wat gaat er gebeuren als alle werkgroepen een negatief advies geven?

De interpretatie van de adviezen en het wegen ervan tegen andere aspecten in de windverkenning is een taak voor de gemeentebesturen en –raden, en later het provinciebestuur. Wij kunnen daarop in dit stadium niet vooruitlopen. U heeft de kans om met uw advies de kwaliteit van de politieke beraadslaging en besluitvorming te verhogen (negatief, positief, of ergens er tussenin) door het advies te onderbouwen met duidelijke

argumenten. Voor de besluitvorming is het niet alleen belangrijk of u voor of tegen windturbines op een bepaalde locatie bent, maar ook waarom u dat standpunt kiest. En welke zorgen, aandachtspunten of kansen u over een specifieke locatie of een specifiek aspect wilt meegeven.

62. Is er ruimte om te zeggen: “We willen helemaal geen windturbines”?

Ja dat kan. Het is daarbij wel goed om de context te kennen van dit participatieproces. Alle RES-partners (de gemeenten Gorinchem en Molenlanden, de provincie Zuid-Holland en het Waterschap Rivierenland) hebben zich gecommitteerd aan het huidige RES-bod, waar realisatie van extra windenergie voor 2030 een deel van uitmaakt. De gemeenteraden hebben dit in december 2023 (Gorinchem) en januari 2024 (Molenlanden) nogmaals bevestigd, waarbij ze hebben ingestemd met het proces om voor zes zoeklocaties te verkennen of hier mogelijkheden zijn om het windbod in te vullen. Daarnaast heeft de provincie nadrukkelijk ook locatie Avelingen nog in beeld.

Deze politieke context bepaalt de vragen die vanuit de gemeentebesturen centraal staan in dit participatieproces. Bestuurders en raden zijn vooral op zoek naar argumenten vanuit inwoners en de bredere samenleving die inzichtelijk maken welke waarden en aandachtspunten u belangrijk vindt bij de realisatie van windenergie in de regio. En inzichten vanuit de samenleving over waarom het ene gebied meer of minder geschikt is dan het andere gebied. Het staat u echter ook vrij om aan te geven dat u vindt dat er op geen enkele locatie in de regio windturbines zouden moeten komen, of op andere locaties dan de zes shortlistlocaties. Welk advies u ook geeft, we adviseren u om met argumenten aan te geven waarom u dat standpunt kiest, omdat onze verwachting is dat uw standpunt hiermee aan zeggingskracht wint.

De wijze waarop uw adviezen worden gewogen, ook in relatie tot andere onderdelen van de windverkenning, is een taak voor de gemeentebesturen en –raden, en later Gedeputeerde en Provinciale Staten (provinciebestuur).

63. Kan ik ook iets zeggen/ een bijdrage leveren aan het advies over andere locaties?

Ja, dat kan. Probeer daarbij ook weer argumenten te vinden. Dat kan bijvoorbeeld zijn omdat u tussen twee zoekgebieden inwoont en dus direct effect verwacht van windturbines in zoekgebieden of over zicht op windturbines in zoekgebieden of misschien heeft u specifieke kennis of opvattingen die van toepassing zijn op meer gebieden of het hele gebied.

64. Wat gebeurt er met de adviezen? Hoe gebruiken de raden die om tot een weging te komen?

De beide colleges zullen uw adviezen meewegen in het opstellen van het raadsvoorstel over de definitieve gemeentelijke windlocaties. De gemeenteraden krijgen alle adviezen van de werkgroepen en de klankbordgroep aangeboden eind mei, en ook toegezonden als bijlage bij het raadsvoorstel in juni. De gemeenteraden zullen uw adviezen meenemen in

hun besluitvorming. Ook in de provinciale besluitvorming in 2025 worden de uitkomsten van het lokale participatieproces meegewogen. In de besluitvorming bij de verschillende overheden spelen naast uw adviezen ook andere aspecten een rol, zoals de uitkomsten van de online inwonerraadpleging, uitkomsten van eventuele verdiepende technische onderzoeken (m.n. impact op defensieradar), milieueffecten (vanuit de provinciale planMER) en inschattingen van plannen van grondeigenaren en initiatiefnemers.

65. Krijgen we een reactie van de wethouders en van de raadsleden op onze adviezen?

De beide colleges zullen uw adviezen meewegen in het opstellen van het raadsvoorstel over de definitieve gemeentelijke windlocaties. We zullen de colleges vragen om zowel aan de werkgroep- en klankbordgroepleden als aan de raden aan te geven hoe zij de adviezen beoordeeld en gewogen hebben.

Omdat wij als RES-team niet in opdracht werken van de raden kunnen wij geen belofte doen over een eventuele terugkoppeling door de raadsleden naar de werkgroepen over hoe zij de adviezen beoordeeld en meegewogen hebben. Wat we wel kunnen toezeggen is dat u de adviezen aan de raadsleden kunt overhandigen en dat deze ongefilterd worden meegestuurd met het raadsvoorstel.

Raadpleging/ proces

66. Is er ruimte om meer tijd te nemen voor het participatieproces?

Als er zeer zwaarwegende argumenten zijn om meer tijd te nemen voor het proces, dan kan dat. Maar dit heeft wel ongewenste gevolgen. In een bestuursovereenkomst hebben de gemeenten Gorinchem, Molenlanden en provincie en Rijk afgesproken dat er uiterlijk medio 2024 een raadsbesluit genomen wordt. Deze afspraak willen de gemeenten niet zomaar schenden. Daar komt bij dat parallel aan deze verkenning de provincie besluitvorming over windturbines in de Alblasserwaard voorbereid. Dit jaar wordt door de provincie een zogenaamde planMER-procedure doorlopen waarin de zoeklocaties nader worden onderzocht op milieueffecten. In 2025 volgt het provinciale besluitvormingsproces. Als de gemeentelijke besluitvorming vertraging oploopt, is het risico groot dat de voorkeur van de gemeenteraden minder goed in de provinciale procedures kan worden meegenomen en daardoor minder sterk wordt meegewogen. Een kort en intensief participatieproces heeft ook een voordeel, namelijk dat daarmee aan bewoners eerder duidelijkheid kan worden geboden over welke locaties meer of juist minder de voorkeur hebben (volgens de gemeenteraden). Nu zijn alle zes locaties nog in beeld, maar er zijn er uiteindelijk maar 1 of 2 nodig om het RES-bod te halen.

Overigens is de ervaring van Public Mediation vanuit andere participatieprocessen dat de geboden tijd op zich voldoende zou moeten zijn om tot waardevolle bewonersadviezen te komen.

67. Waarom zijn de wethouders niet aanwezig bij de bijeenkomsten van de werkgroep?

Bij de eerste bijeenkomst waren zij bewust alleen bij de introductie aanwezig. Dit om u allen de ruimte geven voor een goed gesprek met elkaar. We hebben van diverse kanten

gehoord dat de aanwezigheid wel op prijs gesteld zou zijn. Op 8 april was dit qua planning helaas niet mogelijk. Bij de bijeenkomsten op 22 en 23 april zijn beide wel aanwezig en ook zullen zij op 22 mei aanwezig zijn om uw adviezen in ontvangst te nemen.

68. Komen bestuurders ook op de stoel van de inwoners zitten?

De betrokken bestuurders en de gemeenteraden proberen via dit participatieproces een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de inzichten en meningen van bewoners over de mogelijkheden van de realisatie van nieuwe windenergie op de zes verschillende shortlistlocaties. Omdat de politici meerdere adviezen te lezen krijgen, komen zij zo figuurlijk 'op de stoelen' van meerdere (groepen) inwoners te zitten, waardoor zij de situatie zoveel mogelijk vanuit de verschillende bewonersperspectieven kunnen bekijken.

69. Je kunt van inwoners niet vragen om op de stoel van bestuurders te gaan zitten. Wij hebben niet de informatie die bestuurders hebben. Wat gaat u hieraan doen?

U wordt als deelnemer van de werkgroepen vooral gevraagd naar uw lokale kennis over de locaties. Dat is informatie waar de raden om gevraagd hebben en die u als inwoner als geen ander heeft. Daarvoor is het niet nodig de hele voorgeschiedenis over de besluitvorming volledig te kennen en te overzien, of om een expert te zijn op het gebied van windturbines. De informatie die u tijdens en na de startbijeenkomst heeft gekregen biedt daarbij een stevige basis.

Het is een goed punt dat het belangrijk is dat we in de communicatie over de windverkenning steeds aandacht besteden aan het geven van context en achtergrondinformatie. We zijn erg blij met bijeenkomsten die worden georganiseerd door dorpsraden en lokale klankbordgroepen waarin de tijd en ruimte is om hier dieper op in te gaan en vragen hierover te beantwoorden.

Het RES-team kan u ook wijzen op kennisbronnen over specifieke aspecten van windenergie als die behoefte er is.

70. Wat is nu het niveau van de raadpleging? Wat wordt ons gevraagd?

In de raadpleging wordt gevraagd aan inwoners om mee te denken over keuzes over het plaatsen van windmolens. De belangrijkste vragen die worden voorgelegd aan inwoners zijn: waar moeten de gemeenten Gorinchem en Molenlanden volgens u vooral rekening mee houden en waar gaan we windenergie opwekken? Aan de werkgroepen vragen we om een advies te geven over een specifiek zoekgebied. Eventuele opmerkingen over andere zoekgebieden zijn ook mogelijk. De uitkomsten van de raadpleging (die in april beschikbaar komen) kunnen daarbij behulpzaam zijn. In termen van het inspraakniveau is dat dus raadplegen en adviseren.

71. Wat is het verschil tussen de inwoners raadpleging en online raadpleging?

Het totaal van de participatie bestaat uit twee onderdelen: De online raadpleging waar alle inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden aan kunnen deelnemen. En de werkgroepen en klankbordgroep die een advies geven over de beoogde zoekgebieden. Voor het advies kunnen de deelnemers gebruik maken van inzichten die we ophalen in de online raadpleging.

In de communicatie gebruiken we niet het woord participatie maar inwonersraadpleging voor het totale traject. Dit heeft de wethouder Jan Lock, van de gemeente Molenlanden, toegezegd naar aanleiding van raadsvragen daarover.

72. Hoe ziet het programma er verder uit?

In de week van 18 maart ontvangen de deelnemers van de werkgroepen en de klankbordgroep een testversie van de online raadpleging (een link naar de enquête die online in te vullen is). Tot uiterlijk dinsdag 27 maart heeft u dan de tijd om hierop feedback te geven. In april (vanaf 3 april) kan de raadpleging door iedereen worden ingevuld. Wanneer de werkgroepen en de klankbordgroep op 22 of 23 april bij elkaar komen, zal er een presentatie worden gegeven over de voorlopige resultaten van de online raadpleging.

Daarna gaan de werkgroepen en de klankbordgroep met elkaar in gesprek over hun advies. De belangrijkste uitkomst van de sessie is om met elkaar vast te stellen waarover zij een advies willen uitbrengen. Voor de uitwerking is dan nog een maand de tijd. Zij kunnen op 22/23 april met elkaar afspreken hoe zij dat willen doen. Bijvoorbeeld door een extra gesprek te organiseren via Teams of Zoom. Of door met elkaar een adviestekst te schrijven. Als de werkgroepen dat willen dan krijgen ze daarbij ondersteuning van Public Mediation. Op 22/23 april maken we daarover afspraken met elkaar.

Op 22 mei geven de werkgroepen hun adviezen aan de gemeenteraden. Die gaan dat vervolgens gebruiken bij het beoordelen van de beoogde zoekgebieden voor windenergie.

73. Is er meer informatie over de PWE Methode?

Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) is een online raadplegingsmethode die gebruikt kan worden om te achterhalen hoe grote groepen burgers in een specifieke context publieke waarden wegen en hoe zij vinden dat waarden concreet moeten worden vertaald in beleid. De essentie van een PWE is dat een keuzesituatie van een overheid wordt nagebootst waardoor burgers het dilemma kunnen doorleven. Op een laagdrempelige manier zien burgers het vraagstuk, ze krijgen een overzicht van de gevolgen van de beleidsopties te zien en de beperkingen die er zijn (bijv. beperkt budget of een doel dat gehaald moet worden). Vervolgens geven burgers een advies inclusief een onderbouwing. Dit levert een scherp beeld op van hun voorkeuren, van gemeenschappelijke waarden (waarden die burgers delen ondanks dat zij een verschillende mening hebben over klimaatbeleid), hoe waarden volgens burgers concreet moeten worden vertaald in beleid

en welke zorgen ze hebben. Meer informatie over de methode is te vinden via www.tudelft.nl/pwe. Op die website vindt u ook verschillende wetenschappelijke publicaties.

74. Hoe wordt de feedback van deze avond gebruikt voor de PWE en krijgen we de mogelijkheid om nog een keer naar de PWE te kijken voordat die definitief gemaakt wordt?

Populytics gebruikt uw feedback bij het maken van de testversie van de raadpleging. In de week van 18 maart ontvangen de werkgroepen en de klankbordgroep deze testversie. Op deze testversie kan worden gereageerd. Tot uiterlijk dinsdag 26 maart heeft u dan de tijd om hierop feedback te geven. Vervolgens maakt Populytics de definitieve versie. Er komt een verantwoording van de aanpassingen die worden gedaan. Uiteindelijk beslist Populytics als onafhankelijk bureau hoe de raadpleging eruit komt te zien. In april (vanaf de week van 8 april) kan de raadpleging door iedereen worden ingevuld.

75. Hoe wordt er omgegaan met de inclusiviteit van de raadpleging? Vooral ouderen zijn niet in staat om een online raadpleging in te vullen.

Dat is een terecht aandachtspunt. We zullen een papieren versie beschikbaar stellen en hulp bij het invullen organiseren in samenwerking met de verbinders .

We selecteren een aantal willekeurig adressen in het gebied en nodigen mensen uit om mee te doen aan de raadpleging. Dit is bedoeld om de inclusiviteit van de respondenten te vergroten. Daarnaast komt er een publiekscampagne voor het werven van respondenten. Iedereen die dat wil mag hieraan meedoen.

76. Wat heeft de raadpleging te maken met de inhoud van het advies?

We hebben in andere vergelijkbare trajecten gemerkt dat mensen die meedoen aan werkgroepen, het soms lastig vinden om een advies te geven dat alleen is gebaseerd op wat zij zelf vinden. Zij willen graag weten hoe andere inwoners hierover denken. De raadpleging is een bron van informatie voor het maken van het advies. Het geeft inzicht in de voorkeuren, waarden en zorgen die leven onder een brede groep inwoners. Deze inzichten kunnen door de werkgroepen en klankbordgroep worden gebruikt bij het maken en onderbouwen van een advies aan de gemeente.

77. Hoe gaan we om met 'Not In My Backyard' (NIMBY) in de keuzetaak waarin deelnemers op plekken windmolens adviseren?

In de raadpleging kunnen alle perspectieven op het vraagstuk worden gedeeld, dus ook als mensen van mening zijn dat er windmolens moeten komen, maar niet in de buurt van hun huis. Het doel van de raadpleging is om al deze perspectieven in beeld te brengen. Eerdere raadplegingen laten zien dat er vaak een rijk palet aan perspectieven over plannen voor duurzame energieprojecten is.

We willen ook benadrukken dat deze raadpleging geen stemming is. De plek met de meeste inwoners zou dan vermoedelijk de minste molens krijgen. Het gaat ons echter om de argumenten om wel of niet voor een locatie te kiezen. Dat helpt ook de werkgroepen bij het opstellen van hun adviezen.

78. In de online raadpleging moet een keuze gemaakt worden tussen mogelijke zoeklocaties. Leidt dit er niet toe dat locaties waar weinig mensen in de nabijheid wonen vanzelf boven komen als het meet kansrijk?

Nee, dit zal niet het geval zijn. Zie ook het antwoord op de vorige vraag. Bij de interpretatie van de uitkomsten zal Populytics focussen op argumenten.

79. Waarom gebruiken we het woord 'windmolen' en niet 'windturbine'?

Het woord 'windturbine' is geen woord op B1-taalniveau (eenvoudig Nederlands). Er wordt naar gestreefd om de raadpleging volledig op B1-taalniveau te ontwerpen, om zo rekening te houden met de toegankelijkheid en inclusiviteit. Het woord 'windmolen' is wel op B1-taalniveau. Deelnemers worden in de raadpleging wel geïnformeerd over de hoogte van de windmolens, om misverstanden hierover te voorkomen.

In officiële stukken, zoals het raadsvoorstel 'Shortlist zoeklocaties windenergie en participatieplan RES Alblasserwaard' dat in november 2023 naar beide raden is verstuurd, wordt veelal wel het woord 'windturbine' gebruikt.

80. Komt Avelingen terug als 'vraag/thema' in het PWE?

Ja.

81. Waarom is in de vraag met de schuifjes locatie Avelingen niet opgenomen?

De reden is dat de bestuurlijke opdracht is om te zoeken naar alternatieven voor locatie Avelingen. Daarop ligt de focus. Er zijn wel andere vragen over Avelingen opgenomen in de vragenlijst.

82. Waarom kan ik in de raadpleging niet aangeven dat ik helemaal geen windmolens wil?

Dit is niet juist. In de enquête staan vragen waarbij u kunt aangeven dat u geen windmolens in de regio wilt. Er wordt ook gelegenheid geboden hier een toelichting op te geven in een open veld. Ook over het bod voor windmolens in het bijzonder en opwek van duurzame energie in het algemeen kunt u in de raadpleging uw stem laten horen. En aangeven dat u het hier niet mee eens bent. Deze vragen staan aan het begin van de enquête. Mensen die hebben aangegeven dat zij geen windmolens willen of minder dan nu is voorgenomen, krijgen vervolgens de vraag of zij de vragen over de mogelijke locaties voor windenergie die nu worden verkend wel of niet willen invullen. Als u ervoor kiest om die vragen wel in te vullen kunt u ook bij die vragen argumenten opschrijven waarom u op deze plekken geen windmolens zou willen. Juist die argumenten zijn belangrijk voor de gemeenteraden om straks te kunnen gebruiken bij de keuze welke

locaties zij als definitieve locaties willen aanwijzen. Ook de antwoorden en argumenten die mensen geven waarom zij geen windmolens willen in de regio worden gedeeld met de raden.

83. Vragen vanuit de Klankbordgroep

- ***Wat is de verantwoordelijkheid van/ vraag aan Klankbordgroep voor de raadpleging?***
- ***Wat is de verhouding tussen werkgroep en Klankbordgroep in de raadgeving?***

De klankbordgroep heeft een aparte rol binnen het participatieproces, omdat deze groep alleen uit vertegenwoordigers van georganiseerde belangen bestaat. Dat wil zeggen dat de deelnemers een organisatie (en achterban) representeren. Deze organisaties hebben verschillende kernwaarden en functies in de regio. Net als de werkgroepen vragen we de klankbordgroep om een advies op te stellen waarin zij hun inzichten bundelen wat betreft de realisatie van windturbines op (een deel van) de vastgestelde shortlistlocaties en/of Avelingen. We vragen de klankbordgroep daarbij om hun inzichten te delen op het schaalniveau van de hele regio, en niet toegespitst op één of enkele specifieke shortlistlocaties, zoals we wel van de werkgroepen vragen. Net als bij de werkgroepen geldt voor de klankbordgroep dat de deelnemers het niet met elkaar eens hoeven te zijn. Er kunnen verschillende inzichten in het advies komen te staan, ook over dezelfde aspecten. Zowel consensus als verschil van inzicht over verschillende aspecten van windenergie kunnen de besluitvorming versterken. Het advies van de klankbordgroep fungeert als advies aan de colleges bij het opstellen van het raadsvoorstel over definitieve gemeentelijke windlocaties en als advies aan de gemeenteraden bij de besluitvorming over dat raadsvoorstel.

Het staat de organisaties die in de klankbordgroep zijn gerepresenteerd uiteraard vrij om aanvullend aan het gezamenlijke advies nog eigenstandige adviezen of reacties naar de gemeenten of provincie te sturen.

84. Tijdens de bijeenkomt van 22/23 april staat de online raadpleging nog open. Hoe kunnen we dan reageren op de uitkomsten hiervan?

De onderzoekers kunnen dan al wel een betrouwbaar beeld geven van de resultaten van de online raadpleging (PWE). Immers de raadpleging staat dan nog maar één of twee dagen open en er is een 90% beeld beschikbaar. De onderzoekers zullen dat 90% beeld aan u presenteren. Het is ook belangrijk om u te realiseren dat de resultaten van deze raadpleging, zoals hiervoor aangegeven, slechts een van de mogelijke bouwstenen is voor uw advies. Uit de raadpleging kunnen argumenten komen die zijn opgeschreven door mede-inwoners over de verschillende zoekgebieden die u kunt gebruiken bij het opstellen van uw advies. We moedigen u aan om daarnaast ook vanuit uw eigen kennis van het gebied, en uw eigen perspectief, input te leveren voor het advies.

Als u uw advies afrondt (22 mei), zijn de volledige resultaten van de PWE wel beschikbaar.

85. Kunnen wij als werkgroep-leden in gesprek met deskundigen?

Ja, tijdens de volgende bijeenkomst (22-23 april) zijn experts van Arcadis aanwezig om vragen te beantwoorden. Wat overigens centraal staat in de werkgroepen is het ophalen van het lokaal perspectief, niet zozeer externe expertise. Onder u is bovendien deskundigheid op diverse terreinen aanwezig die u kunt benutten. Mocht na de volgende bijeenkomst blijken dat contact met experts wenselijk is dan bekijken we hoe hieraan invulling gegeven kan worden.

***86.* Waarom maken we een advies per werkgroep en maken we niet één gezamenlijk advies? Voor elk gebied zal hetzelfde gelden: we willen geen windturbines.**

Of iedereen in de werkgroepen dit standpunt heeft staat niet vast. Daarbij zal de argumentatie waarom de plaatsing van windturbines ongewenst (of juist wel gewenst) is, per plek wel verschillen. De nabijheid van woonkernen, de nabijheid van erfgoed en de aard van het landschap zijn bijvoorbeeld echt verschillend voor de diverse plekken. Deze locatie-specifieke bijzonderheden kun je benoemen in je advies. En uiteraard zijn er ook argumenten die voor elke plek gelden, deze kun je ook meenemen in je advies.

Informatie/ Visualisaties

87. Kan er een informatiepakket beschikbaar worden gesteld
Voorbeeld: https://geo-platforma5h.nl/kaartviewer

Verschillende deelnemers hebben aangegeven dat ze liever een 3d-model zien dan enkele foto's/ visualisaties van windmolens in de voorlopige zoekgebieden. Wij hebben dit bekeken en dit is zeker interessant en biedt mooie voordelen. In deze fase vinden dit echter nog niet haalbaar en de juiste werkwijze. Om 3d-beelden te generen per zoekgebied moeten echt punten worden ingevoerd van waar de turbines komen te staan. Het aantal en de opstelling moet dan dus bekend zijn. Dat is in deze fase nog niet zo en daarmee bestaat het risico dat er een beeld ontstaat dat de plannen al rond zijn en de plek van windparken zijn bepaald.

De beelden die we nu laten maken zijn een illustratie van hoe windturbines er in het landschap op de verschillende locaties uit zouden kunnen zien. Dat is meer een impressie dan een voldongen feit of werkelijkheid. De beelden die gemaakt zullen worden, zijn op basis van standpunten en andere aspecten zoals hoogteperspectief en weersomstandigheden die in de eerste bijeenkomsten door jullie zijn aangegeven. Bijvoorbeeld voor J vanuit het gezichtsveld van Papendrecht en Wijngaarden en op een zonnig of juist bewolkte dag.

Zoekgebieden

Locatie J

88. Hoe zit het met de wettelijke afstandsnormen voor bovengrondse gascompressiestation? Het lijkt erop dat Arcadis dit over het hoofd heeft gezien. Delen van locatie J vallen af als je de wettelijke normen volgt.

Bij de totstandkoming van de zoekgebieden is rekening gehouden met specifieke installaties en hun veiligheidscontouren. De zogenaamde 10^{-6} contour voor externe veiligheid van het compressiestation valt volledig weg onder de richtafstanden van de buisleidingen die daar lopen. De 10^{-5} contour valt wel in het zoekgebied. Wanneer er binnen de zoekgebieden wordt gekeken wat mogelijke opstellingsvarianten van windturbines kunnen zijn, dient er uiteraard gekeken worden naar de veiligheidsinpassing.

89. Nogmaals graag aandacht voor het gascompressiestation dat dichtbij zoekgebied J en K ligt. Het lijkt erop dat hier geen rekening mee gehouden is bij de totstandkoming van de zoekgebieden voor windenergie. Hier is eerder naar gevraagd, maar daar is geen bevredigend antwoord op gekomen. Hoe zit dit precies?

We begrijpen de ongerustheid en hebben daarom extra navraag gedaan over hoe dit nu precies zit.

We hebben deze vraag teruggelegd bij bij Gasunie, als eigenaar van het gascompressiestation bij Wijngaarden. En bij onze technisch adviseur Arcadis, als samensteller van het locatieonderzoek. Volgens de website van Gasunie is de standaard afstand 716 meter. Maar, deze afstand geldt alleen als er geen specifieke informatie is over hoe ver stukken van de turbine kunnen vliegen, wat we de werpafstand noemen. Arcadis, die het onderzoek naar de locatie heeft gedaan, heeft uitgelegd dat ze een werpafstand van 250 meter gebruikt hebben. Dit is de afstand die stukken maximaal kunnen vliegen vanaf de windturbine van 240 meter tiphoogte waarmee zij hebben gerekend.

Dus, de afstand van 716 meter is niet van toepassing omdat Arcadis een specifieke werpafstand heeft gebruikt volgens de instructies van Gasunie. Als de exacte details van de turbine bekend zijn in de toekomst, dan zal er specifiek gekeken worden naar de beste manier om de turbine veilig te plaatsen.

Te allen tijde zullen bij de vergunningverlening voor windturbines (door provincie of gemeente) concrete plannen voor winturbines getoetst worden aan alle wettelijke normen voor externe veiligheid, waaronder richtafstanden tot een dergelijk gascompressiestation maar ook tot hoogspanningsleidingen et cetera. De vergunningverlener is hier wettelijk toe verplicht.

Locatie K

90. Wat is de exacte grootte van de windmolens en wat zijn de (maximum) aantallen per vak in K?

Voor de verkenning is gerekend met windturbines met een hoogte van 240 meter hoog (tiphoogte). Uitgaande van die hoogte en de grootte van de voorlopige zoekgebieden zijn onderstaande indicatieve aantallen door Arcadis vastgesteld. Wanneer de windturbines kleiner worden neemt ook het aantal exponentieel toe en andersom geldt dit ook dat het aantal exponentieel afneemt bij de keuze van hogere windmolens.

Locatie	Gemeente	Aantal windmolens (indicatief)
J	Molenlanden	Maximaal 6
K	Molenlanden	Maximaal 7
L2	Molenlanden	Maximaal 4
M	Molenlanden	Maximaal 5
O	Molenlanden	Maximaal 3
S	Gorinchem/ Molenlanden	Maximaal 1-2

Om een goede business case te hebben zijn zeker drie windturbines per locatie nodig. Bij minder molens zijn de vaste kosten van aanleg (o.a. aansluitkosten van de kabel en onderzoekskosten) per molen te hoog. Het voordeel van drie of meer molens op een locatie (in een rij of cluster) is ook dat het landschap dan minder wordt aangetast dan wanneer elke molen apart, verspreid over het gebied wordt geplaatst. Voor de totale opgave zijn in onze regio 1, 2 of (bij kleinere molens) wellicht meer locaties nodig met drie of meer windturbines.

Voor locatie S geldt geen minimum van drie (nieuwe) windturbines, omdat daar al twee windturbines vergund zijn en deze in de fase van beroepsprocedure zitten. Voor die locatie wordt onderzocht of er nog 1 of meer turbines bij kunnen komen.

91. Het lijkt erop dat bij locatie K geen rekening is gehouden met het aspect natuur. Klopt dat?

Nee, dat klopt niet. Er is een inschatting gemaakt van de mogelijke impact van de plaatsing van windturbines op natuur. Maar het is correct dat nog niet alle aspecten rond natuur op dit moment al onderzocht zijn. Veel van dit onderzoek gebeurt in de vervolgfase. Zo gebeurt dat eigenlijk altijd bij dit soort verkenningen naar windzoeklocaties.

Er is strenge wet- en regelgeving omtrent Natura 2000-gebieden en NNN-gebieden. Voor beide geldt dat alleen na uitvoerig onderzoek ontheffingen of vergunningen kunnen worden afgegeven als er plannen voor windenergie worden ingediend in of nabij

natuurgebieden met zo'n status. Dergelijk onderzoek, bijvoorbeeld vogeltellingen, gebeurt als een plan specifieker is, en er meer bekend is over de locaties waar de beoogde turbines geplaatst zouden moeten worden. In een verdere fase komt natuur dus nadrukkelijk in beeld als thema waar veel aandacht naar toe zal gaan.

Locatie L2

Alle vragen vanuit deze werkgroep zijn al elders in deze notitie beantwoord.

92. Het lijkt erop dat geen rekening gehouden is met archeologische vindplaats de Hazendonk. Klopt dat?

Deze archeologische vindplaats is ons bekend. Als locatie L2 gekozen wordt, dan zal (evenals voor andere locaties) archeologisch onderzoek plaatsvinden. Daarbij wordt onder meer naar de mogelijke impact op de Hazendonk gekeken. Vooralsnog verwachten we dat L2 voldoende mogelijkheden biedt om windturbines te plaatsen zonder dat de archeologische vindplaats wordt aangetast.

Locatie M

93. Dichtbij zoekgebied M vindt gaswinning plaats. Het lijkt erop dat hier geen rekening mee gehouden is. Hoe zit dit precies? Kunt u hierop antwoord geven?

We hebben contact gezocht met de firma die de gaswinning verzorgt (Vermilion). Vermilion heeft laten weten dat bij toekomstige windenergieprojecten altijd een QRA nodig is als onderdeel van de vergunningsaanvragen. Een QRA, ofwel Quantitative Risk Assessment, is een verplichte risicobeoordeling voor externe veiligheid. Hierin wordt gekeken naar de risico's van falen bij een eventueel ongeluk met een of meer (onderdelen van) windmolens. De resultaten van een QRA zijn pas relevant als er specifieke opstellingen van windmolens zijn. Op dit moment, in de verkennende fase van windprojecten, is dit nog niet relevant. De gemeenteraden moeten eerst beslissen over de zoekgebieden voor windmolens. Pas later wordt bekeken of bepaalde delen van een zoekgebied mogelijk beperkt moeten worden door activiteiten van Vermilion.

Locatie O

94. Waarom is er geen rekening gehouden met de leefbaarheid van het dorp? De woningbouw zal 'op slot' gaan.

In de uitgangspunten van de raden is opgenomen dat er rekening moet worden gehouden met andere ruimtelijke opgaven die relevant zijn zoals woningbouw.

Woningbouw mogelijk houden in de toekomst kan voor de werkgroep O een belangrijk argument zijn om op te nemen in het advies aan de raden ter onderbouwing waarom windturbines op deze locatie als onwenselijk worden gezien.

Locatie S

95. Kan duidelijker tot uiting komen dat locatie S een andersoortige zoeklocatie is omdat er hier al twee windturbines vergund zijn en dat er met name wordt gezocht naar uitbreidingsmogelijkheden van additionele windenergie?

Ja, we zullen hier in onze raadpleging en in het raadsvoorstel extra aandacht aan besteden. Dank voor deze aanscherping.

96. Valt de Grote Haar niet samen met zoekgebied S?

Zoekgebied S is ten noorden van toekomstig bedrijventerrein Groote Haar.

97. Waarom heeft het potentiële zoekgebied S deze vorm?

De vorm van zoekgebieden wordt bepaald door veel criteria, zie hiervoor de beantwoording van vraag onder het kopje ‘Kennisvragen en onderzoek’. Voor deze zoeklocatie geldt dat hoogspanningsverbindingen, buisleiding en clusters van woningen in de nabijheid medeverantwoordelijk zijn voor de vorm van de (voorlopige) zoeklocatie windenergie.

98. De 2 windmolens die zijn vergund maar nog niet zijn geplaatst, welke normen zijn daar gehanteerd?

In die vergunningsaanvraag is getoetst aan het toen geldende beleid. Voor dit project is het Activiteitenbesluit leidend geweest. De vergunning is echter nog niet onherroepelijk; er volgt later in 2024 of in 2025 nog een beroepsprocedure bij de Raad van State.

99. Wat zijn de ecologische gevolgen van windmolens in zoekgebied S?

Dit is een specifieke vraag waarop het antwoord niet eenduidig te geven is. Veel hangt af van de specifieke opstellingsvariant die later in beeld zal komen. Op het moment dat een specifieke vergunningsaanvraag in voorbereiding is, dient hier zorgvuldig onderzoek naar te worden gedaan zodat die gevolgen gedetailleerd in beeld komen.

100. Hoe bereiken we ook bewoners van de Haarwijk? Sommigen zijn laaggeletterd of spreken onze taal niet.

Dat is een goed aandachtspunt. De wijk Haarwijk heeft een eigen wijkcoördinator, opbouwwerker en seniorenconsulent. Wij zullen met hen in overleg gaan hoe we deze groep het beste kunnen betrekken en helpen bij het beantwoorden van de vragen uit de raadpleging.

Alblasserwaard
RES Regionale Energie Strategie